

מערך חופשות התלמידים בישראל והשלכותיו על שוק העבודה¹

- מסקר בקרב הורים לתלמידים בגנים ובכיתות הנמוכות עולה האפשרות שמבנה חופשות התלמידים בישראל פוגע בפריון העבודה במשק. זאת משום שבמהלך חופשות אלה למעלה מ-15% מהמשיבים או בני זוגם לקחו את ילדיהם איתם לעבודה, בין 5% ל-11% מהמשיבים או בני זוגם נעדרו מעבודתם - בלי שלקחו ימי חופשה; וכן מכך שכמחצית מהמשיבים דיווחו כי החופשות משפיעות עליהם לרעה בעבודה.
- לפי הסקר, כמחצית מההורים תומכים בהגדלת הסינכרון בין חופשות התלמידים לימי העבודה הנהוגים במשק (ביטול הלימודים בימי שישי, מחד גיסא, והפיכת ימי חופשה בבתי הספר לימי לימודים מן המניין, מאידך), ו-15% מתנגדים לכך. שיעורי התמיכה בתוכנית נמוכים יותר בקרב עובדי הוראה ובקרב העובדים בימי שישי.
- תשובות הנשאלים מלמדות כי ליישום תוכנית הסינכרון עשויה להיות השפעה חיובית על פריון העבודה: 31% מהמשיבים סבורים כי היא תשפיע עליהם לטובה בעבודה, ורק 8% מעריכים כי היא תשפיע עליהם לרעה.
- 77% מהתומכים בתוכנית ציינו כי ימשיכו לתמוך בה גם אם תתאפשר עבודה מהבית בימי החופשה מבתי הספר, ורק כ-2% יתנגדו לה במקרה כזה. שני הנימוקים המרכזיים שניתנו להמשך התמיכה בתוכנית היו כי קשה לעבוד מהבית כשהילדים בחופשה, וכי רצוי שתהיה לילדים מסגרת בימים אלה.
- כשליש מההורים השיבו כי ישלחו את ילדיהם הקטנים למסגרות רשות בתשלום שיפעלו בימי שישי ("שישונים"). עם זאת, על סמך כלל התשובות ניתן להעריך כי הביקוש ל"שישונים" עשוי להגיע לכמחצית ממשקי הבית הרלוונטיים.

¹ כתבו: קובי ברוידא ויוסי מרגוניסקי. אנו מודים למאיה הרן-רוזן ולגיא סגל על הערותיהם המועילות ולדימה וסילייב על עזרתו הרבה בעיבוד הנתונים.

במהלך ימי חופשה במערכת החינוך, שבהם מקומות העבודה פועלים כרגיל, נאלצים הורים עובדים למצוא הסדרים להשגחה על ילדיהם הקטנים. הסדרים אלה עלולים להיות כרוכים בהיעדרות ההורים מהעבודה או בשיבוש יום העבודה שלהם, ועל כן – בפגיעה בהיצע העבודה ובפרייון העבודה במשק. לחלופין, ימי חופשה אלה עלולים להיות כרוכים בתשלום עבור מסגרות השגחה חלופיות, ולכן – בנטל כספי ישיר על ההורים. חשיבות הנושא מתחדדת ככל שעולים שיעורי ההשתתפות בשוק העבודה, תהליך שהתרחש בשנים האחרונות.

הפער בין ימי החופשה הנהוגים במערכת החינוך לבין ימי החופשה של ההורים גבוה בישראל בהשוואה בין-לאומית, אף שמספר ימי הלימודים בישראל אינו נמוך.² רכיב משמעותי בפער זה נובע מחפיפה נמוכה יחסית בין עיתוי ימי החופשה של ההורים לאלה של התלמידים, וזאת בעיקר מפני שמערכת החינוך בישראל פועלת שישה ימים בשבוע. מיעוט ימי החופשה השנתית של העובדים בישראל בהשוואה למדינות המפותחות מקשה עוד יותר על ההורים להתמודד עם החפיפה הנמוכה. בשנים האחרונות הפעילה הממשלה שתי תוכניות לצמצום הפער – בתי הספר של החופש הגדול ובתי הספר של החגים. לפי האומדן של מרגונינסקי וסגל (2019) עלות הפעלת התוכניות למשק קרובה לתועלת המשקית מהן (הפסד התוצר הנמנע בזכותן); כמו כן, התוכניות מספקות פתרון חלקי בלבד לבעיית פער ימי החופשה.

פתרון מלא יותר לבעיה, המפורט אצל מרגונינסקי וסגל (2019), ניתן להשיג באמצעות הגדלת החפיפה בין חופשות ההורים לאלה של התלמידים על ידי ביטול הלימודים בימי שישי בד בבד עם קיצור החופשות במערכת החינוך במהלך שנת הלימודים וקיצור חופשת הקיץ. מהלך זה יקטין ביותר ממחצית את הפער בימי החופשה, ולפי האומדן יגדיל את התוצר במשק בכשני מיליארד ש"ח לשנה, לכל הפחות.³ לצד הגדלת הסינכרון מוצע שם לקיים בימי שישי מסגרות רשות בתשלום לילדי הגנים והכיתות הנמוכות ("שישונים"), אשר, בין היתר, יתנו מענה למשקי בית שבהם שני ההורים (או ההורה היחידני) עובדים בימי שישי.

עבודה זו מציגה ממצאים מסקר ייעודי, שבחן את אופן ההתמודדות של הורים עם החופשות השונות במערכת החינוך כיום, את מידת הסתייעותם במנגנונים שהממשלה הנהיגה, ואת האופן שבו ההורים תופסים את השלכות המצב הקיים על תפקודם במקום העבודה. כמו כן בחן הסקר את עמדות ההורים לגבי תוכנית הסינכרון וה"שישונים" המוצעת.

תוצאות הסקר מסייעות לבחון את השלכות המצב הקיים על שוק העבודה ואת התועלת הצפויה מהתוכנית בהקשר זה, כפי שאלה נתפסות על ידי ההורים ומשתקפות בהתנהלותם. התוצאות מלמדות על תמיכה נרחבת בתוכנית הסינכרון והשישונים – תכנית אשר יישומה צפוי לתרום להגדלת הפרייון במשק בלי להיות כרוך בעלות תקציבית. ההצעה תוכל להשתלב במהלך רחב יותר

² יוסי מרגונינסקי וגיא סגל, מאפייני חופשות התלמידים בישראל – עלויות משקיות וחלופות-מדיניות, נובמבר 2019, <https://www.boi.org.il/he/Research/DocLib/pp-201911h.pdf>

³ לפי החישוב של מרגונינסקי וסגל (2019) ביחס לשנת 2019. החישוב מתייחס לשכר ברוטו ועומד על מיליארד ש"ח, אשר משמעותם במונחי תוצר שני מיליארד ש"ח, כשמביאים בחשבון את עלות העבודה הכוללת ואת התמורה להון.

להגדלת פרוץ העבודה במשק – אחד האתגרים ארוכי הטווח המרכזיים הניצבים בפני כלכלת ישראל.

ב. הסקר

הסקר הייעודי שבוצע לצורכי עבודה זו נערך באינטרנט בחודש אוגוסט 2020 בקרב מדגם ארצי של 1,200 הורים לילדים בגילים 4–12.⁴ זאת משום שאוכלוסיית היעד היא הורים שבשנת 2019 היה להם לפחות ילד אחד בגילים 3–11. הדיון בהשגחה על ילדים מתחת לגיל 3 מצריך התייחסות נפרדת.⁵ הגיל המינימלי שבו הורים מוכנים להשאיר ילד לבד בבית ללא השגחה עשוי להשתנות בין משקי בית. שתי התוכניות הממשלתיות הקיימות מתייחסות לגיל 9 (בתי הספר של החגים הוצעו לגילאי 3–9, ובתי הספר של החופש הגדול הוצעו לגילאי 6–9). מאחר שיתכן כי חלק מההורים סבורים שהגיל המינימלי צריך להיות גבוה יותר, בחן הסקר את יחס ההורים לעניין עד גיל 11.⁶ הממצאים המתוארים להלן מתייחסים ל-1,016 המשיבים באוכלוסייה היהודית בלבד.⁷

חלקו הראשון של הסקר עסק במאפיינים של עבודת ההורים והתנהלותם בעניין ההשגחה על ילדיהם הקטנים (גילאי 3–11) בעת חופשות בגנים ובבתי הספר. יודגש כי הנשאלים התבקשו להתייחס בתשובותיהם לשנת הלימודים הקודמת (2019), כלומר זו שהסתיימה לפני שהחל משבר הקורונה, ובה לא חלו השיבושים שהתרחשו בעטיו של המשבר, הן בשוק העבודה והן במערכת החינוך. חלקו השני של הסקר עסק בעמדות ההורים לגבי התוכנית המוצעת והשלכותיה, אם היא תיושם לאחר שהמשבר יחלוף.

כדי לבחון באיזו מידה מדגם הסקר הייעודי מייצג את אוכלוסיית היעד מוצג בלוח 1 שיעורן של קבוצות שונות במדגם שבסקר הייעודי בהשוואה לשיעורן בסקר הוצאות משקי הבית (2018) של הלמ"ס. נתוני סקר הלמ"ס מתייחסים למשקי בית במגזר היהודי שבהם היו ילדים בני 5–14, כדי שיהיו בני-השוואה ככל הניתן לאוכלוסיית הסקר הנוכחי.

לוח 1: סטטיסטיקה תיאורית: הסקר הייעודי וסקר הוצאות משקי הבית של הלמ"ס (2018)
(כל קבוצה כאחוז מסך התצפיות במדגם)

סקר הוצאות משקי הבית ²	הסקר הייעודי ¹	
52.3 ³	56.2	נשים
20.2	15.5	חרדים ⁴
12.1	10.1	מחוז ירושלים
9.7	8.7	מחוז צפון
14.0	11.3	מחוז דרום
15.1	25.5	גיל 25–34

⁴ בניכוי משיבים שציינו כי אין להם משמורת על ילדיהם מספר התצפיות הוא 1,158.
⁵ מסגרות ההשגחה והטיפול בילדים עד גיל 3 פועלות גם ברבים מהימים שבהם יש חופשות במערכת החינוך. הן מעלות שאלות בדבר הנטל הכספי הכרוך בהן, אך זוהי סוגיה שונה במידת מה מבעיית החפיפה הנדונה כאן, המתמקדת בהשפעה על עבודת ההורים ולא בנטל הכספי.

⁶ מרגונינסקי וסגל (2019) מציינים כי תוכנית "בתי הספר של החופשים" נועדה תחילה לכלול את גילאי 5–11.
⁷ טעות הדגימה בסקר: 3.1%. בחינת הנתונים הגולמיים של הסקר העלתה כי המדגם אינו מייצג כהלכה את המגזר הערבי. לפיכך השימוש בנתוני הסקר לגבי מגזר זה עלול לעוות את התוצאות ולפגוע במהימנותן.

69.2	69.1	גיל 35-49
13.3	5.2	גיל 50-59
84.3	96.7	עובד
86.0	92.0	בן הזוג עובד
3.8	0.3	שני בני הזוג לא עובדים
74.0	89.0	שני בני הזוג עובדים
88.8	93.3	יש בן זוג ⁵
42.4	56.5	תואר ראשון ומעלה

1. המגזר היהודי. במשק הבית יש לפחות ילד אחד בגיל 3-11.
2. יהודים ואחרים. במשק הבית יש ילדים בגילים 5-14.
3. אחוז הנשים מסך ראשי משק הבית ובני/בנות זוגם.
4. לפי ההגדרה העצמית של הנסקר.
5. הסקר הייעודי: מגדל את ילדיו עם בן זוג (אך בן הזוג אינו בהכרח מתגורר באותו בית). בסקר הוצאות משקי הבית: יש בן זוג במשק הבית. בגלל ההבדלים בין ההגדרות (היכולים לנבוע למשל מהסדרי גירושין) ההבדל בשיעור הקבוצות בשני הסקרים אינו מעיד בהכרח על חוסר ייצוגיות של סקר ההורים.

מהלוח עולה כי בסקר הנוכחי יש ייצוג יתר ניכר לבעלי השכלה גבוהה, ייצוג הנשים גבוה במקצת מאשר בסקר הלמ"ס, וההתפלגות הגיאוגרפית דומה, ואילו שיעור החרדים נמוך מאשר בסקר הלמ"ס. (בשני הסקרים אדם אופייני כחרדי על פי הגדרתו העצמית). שיעורי התעסוקה של חרדים בסקר ההורים דומים לאלה של הלא-חרדים וגבוהים משמעותית מאשר בסקר הלמ"ס. לפיכך ייתכן שהסקר אינו משקף באופן מדויק את כלל האוכלוסייה החרדית ואת עמדותיה בסוגיות הנבחנות כאן. הגיל הממוצע של משתתפי הסקר הנוכחי נמוך מאשר בסקר הלמ"ס, אך הבדל זה מתיישב עם העובדה שהסקר הנוכחי מתייחס למשקי בית עם ילדים צעירים יותר מאשר בקבוצת ההשוואה בסקר הלמ"ס, ואינו מעיד בהכרח על בעיית ייצוג.⁸ הבדלים בהגדרת הכנסות משק הבית בשני הסקרים אינם מאפשרים להשוות את התפלגות ההכנסות בין שניהם.

שיעורי התעסוקה בקרב משתתפי הסקר הנוכחי (ובני זוגם) גבוהים במידה ניכרת מאשר בסקר הלמ"ס. כך, למשל, רק 3% מהנסקרים דיווחו כי לא עבדו כלל בשנת 2019. מכאן שבסקר יש ביטוי חסר לאוכלוסייה הממעטת להשתתף בשוק העבודה. עם זאת יש לזכור שבעיית החפיפה בחופשות הנדונה כאן, וכן התוכנית המוצעת, נוגעות בעיקר להורים עובדים.⁹ במובן זה הסקר אכן מתמקד באוכלוסייה הרלוונטית.

הורים במשקי בית שבהם אחד מבני הזוג או שניהם איבדו את מקום עבודתם או הוצאו לחל"ת בעקבות משבר הקורונה לא הביעו עמדות שונות ביחס לחופשות וביחס לתמיכה בתוכנית בהשוואה לכאלה שנשארו בעבודתם (לוחות 4 ו-1 נ-2).¹⁰ תוצאה זו מפחיתה במידה רבה – אך אינה מבטלת – את החשש שהזעזועים בשוק העבודה בעקבות הקורונה פוגעים ביכולת להשליך מממצאי הסקר הנוכחי על עמדות ההורים בחלופי המשבר. עם זאת נמצאו הבדלים מסוימים ביחס לכוונה להשתמש בשישונים, כפי שמפורט בהמשך.

⁸ גילי הילדים בסקר הלמ"ס מקובצים לקבוצות גיל שאינן מאפשרות להשוות בין קבוצות גיל זהות בשני הסקרים.
⁹ אף כי ייתכן שישנם הורים שאינם עובדים בשל הקושי למצוא פתרונות לילדים בימי החופש.
¹⁰ 17% מהנסקרים דיווחו כי איבדו את מקום עבודתם או יצאו לחל"ת בעקבות המשבר. 14% דיווחו כי בני/בנות-זוגם נפגעו כך, ו-4% דיווחו כי שני בני הזוג נפגעו כך.

ג. התנהלות ההורים ועמדותיהם ביחס למצב הקיים

בעיית אי-החפיפה בין החופשות נוגעת לימים שבהם נהוגה חופשה במערכת החינוך בעוד המשק עובד כרגיל. הבחנו לצורך זה בין שלוש קבוצות של ימי חופשה: ימי חופשה בודדים, הפזורים במשך שנת הלימודים (ל"ג בעומר וימי אסרו חג); שתי החופשות הארוכות במהלך השנה (חנוכה והשבוע הראשון של חופשת הפסח) וחופשת הקיץ במהלך חודש יולי.¹¹ בשנת 2019, שאליה התייחס הסקר, הפעילה הממשלה פתרונות חלקיים בשתיים מקבוצות ימי החופשה הללו: תוכנית "בתי הספר של החגים" לגילים 3–9 במשך 5 ימים בחופשת החנוכה ובמשך 5 ימים בחלקה הראשון של חופשת הפסח ותוכנית "בתי הספר של החופש הגדול" במשך 15 ימי העבודה הראשונים של חודש יולי לגילים 6–9. לעומת זאת לא הוצע פתרון לקבוצת ימי החופשה הפזורים.

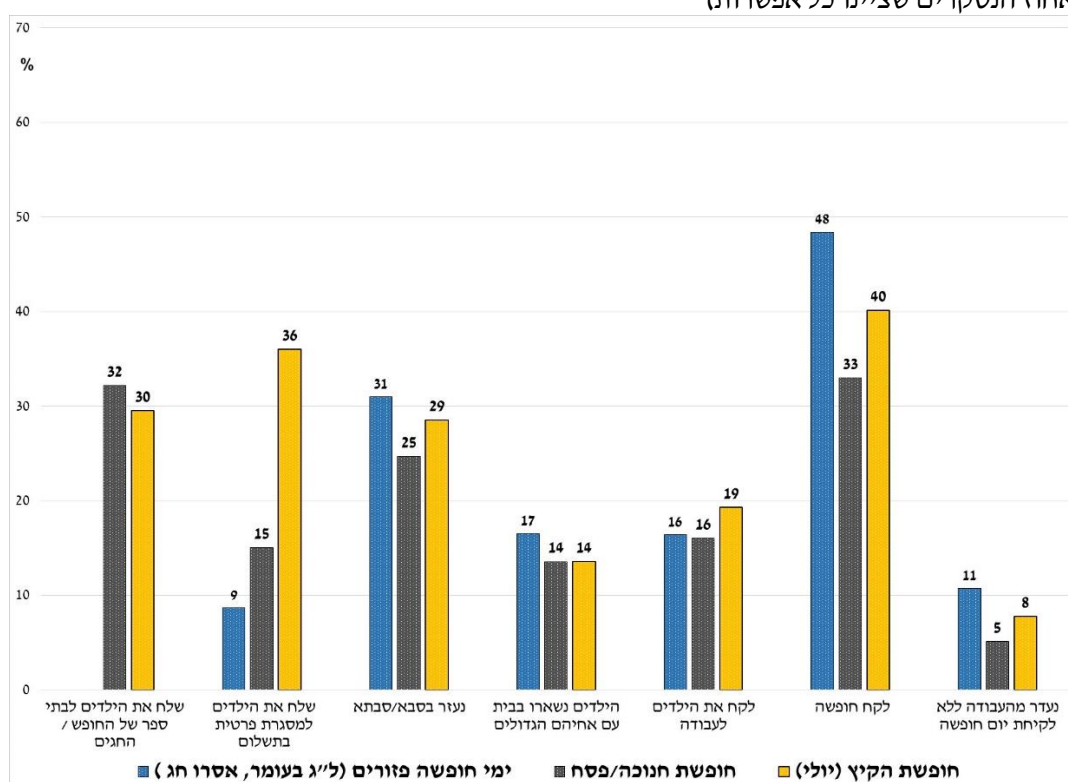
הסקר מלמד כי, לצורך השגחה על ילדיהם הקטנים בימי חופשה של מערכת החינוך שבהם המשק פועל כרגיל (איור 1). נעזרים ההורים במגוון רחב של פתרונות, ואף משלבים ביניהם. בתוך כך ניכרת השפעה של חופשות אלה על שוק העבודה: הורים רבים נעדרו מעבודתם (ימי חופשה או היעדרות אחרת) לפחות בחלק מימי החופשה, וכ-16%–19% מהמשיבים (או בני זוגם) לקחו לפחות את אחד מהילדים איתם לעבודה לפחות בחלק מהימים. השיעור הגבוה ביותר של ההיעדרות מהעבודה היה בימי החופשה הפזורים (ל"ג בעומר וימי אסרו חג): בימים אלה לא הופעלו מסגרות ממשלתיות, וגם ההסתייעות במסגרות פרטיות בתשלום הייתה מצומצמת.¹² בחופשות שבהן המדינה הפעילה מסגרות (בתי ספר של החגים/החופש הגדול) כ-30% מההורים ניצלו אותן,¹³ ושיעור המדווחים כי הם או בני-זוגם נעדרו מהעבודה לפחות בחלק מהימים היה נמוך יותר, אך עדיין משמעותי: 38%–48%.

¹¹ בחודש אוגוסט ובחול המועד בפסח ובסוכות הורים רבים נוהגים ממילא לצאת לחופשה שנתית. גם בתי הספר של החופש הגדול ורבות מהקייטנות הפרטיות אינם פועלים באוגוסט.

¹² ההסתייעות בסבא/סבתא, השארת הילדים הקטנים בבית עם אחיהם הגדולים ועבודה מהבית שכיחים בימי החופשה הפזורים מעט יותר מאשר בחופשות האחרות.

¹³ שיעור זה מתייחס למשקי הבית ולא לילדים. לפי מרגוניסקי וסגל (2019) שיעור השתתפות הילדים בבתי הספר של החופשים עמד על 57%. משק בית עשוי לשלוח למסגרות אלה מספר ילדים.

איור 1: הסדרי השגחה על ילדים קטנים (בני 3–9) במהלך חופשות בשנת 2019
(אחוז הנסקרים שציינו כל אפשרות)¹

1. סכום האחוזים גדול מ-100, משום שהנסקר רשאי לסמן יותר מתשובה אחת. נעדר מהעבודה/לקח חופשה/לקח את הילדים לעבודה: שיעור המשיבים שהם אן בן זוגם עשו כן. מספר התצפיות: 1,016

לוח 2 מראה כי ההיעדרות מהעבודה בחופשת הקיץ (יולי) נפוצה במגזר היהודי הלא-חרדי יותר מאשר בקרב החרדים. הסבר מרכזי לכך הוא שיעור ההשתתפות הגבוה יותר בשוק העבודה במגזר הלא חרדי, המתבטא גם בשיעור הנמוך יותר של לא-חרדים שהשיבו כי הם או בני-זוגם לא עבדו, ולכן ממילא נשארו עם הילדים.¹⁴ אין לייחס את ההבדל בשיעור ההיעדרות להבדלים בהסתייעות במשפחה. להפך, שיעור הנעזרים בסבא/סבתא בקרב משפחות העובדים החרדים נמוך יותר במידה משמעותית, ואין הבדל בשיעור המשאירים את הילדים הקטנים עם אחיהם הגדולים.¹⁵

הנתונים באיור 1 ובלוח 2 מציגים את התמודדות משקי הבית עם החופשות. לפיכך תוארו בו שיעור הפרטים שהשיבו כי הם או בן-זוגם נעדרו מהעבודה או לקחו את הילדים עמם לעבודה, וכן הסדרים ברמת משק הבית שאין לשייכם לאחד מבני הזוג (הסתייעות במסגרות, הסתייעות בסבא/סבתא או באחים הגדולים וכד'). עם זאת, הסתכלות זו אינה מלמדת אם יש הבדלים בנטל בין בני הזוג.

¹⁴ ממצא זה עולה בקנה אחד עם הניתוח של מרגונינסקי וסגל (2019) בדבר התרומה הנמוכה לתוצר של הפעלת בתי הספר של החופשים בקרב החרדים, בגלל השיעור הנמוך של משקי בית שבהם שני ההורים עובדים בקרבם. הסבר אפשרי נוסף, שלא נבדק בסקר, להיעדרות הגבוהה יותר מהעבודה ביולי בקרב הלא-חרדים הוא כי חופשות משפחתיות בתקופה זו נפוצות יותר במגזר זה.

¹⁵ גם בסקר החברתי של הלמ"ס (2019) שיעור המקבלים עזרה מההורים שלהם או של בן/בת זוגם בטיפול ובשמירה על ילדים בקרב החרדים נמוך מאשר ב במגזר היהודי הלא-חרדי, אף כי הפער קטן יותר מאשר בלוח 2. הסקר החברתי מתייחס לעזרה באופן כללי, לאו דווקא להשגחה בחופשות.

לוח 2: הסדרי השגחה על ילדים קטנים שבהם ההורים השתמשו בחודש יולי

(אחוז הנסקרים שציינו את ההסדר)¹

חרדי	יהודי לא-חרדי	
28	30	ביה"ס של החופש הגדול
38	50	חופשה או היעדרות אחרת מהעבודה ²
20	19	לקח את הילדים לעבודה ²
16	7	עבד מהבית
17	31	נעזר בסבא/סבתא
34	36	מסגרת פרטית בתשלום
13	14	הילדים נשארו בבית עם אחיהם הגדולים
20	9	לא עובד – ממילא נשאר בבית ²
157	859	מספר התצפיות

1. האחוזים מסתכמים ליותר מ-100, משום שהנסקר רשאי לסמן יותר מאפשרות אחת.

2. הנסקר או בן זוגו.

לפי הסקר אין הבדלים גדולים ועקביים – כאלה החוזרים על עצמם בכל שלוש קבוצות ימי החופשה – בין גברים לנשים בשיעורי ההיעדרות מהעבודה בימי החופשה או לקיחת הילדים לעבודה (להוציא את הפער בין נשים וגברים חרדים בימי החופשה הפזורים). לצד הדמיון בשיעורים אלה יש דמיון גם בשיעורי הנשים והגברים הלא-חרדים שציינו כי ימי החופשה במצב הקיים משפיעים עליהם לרעה בעבודה וגם בשיעורי התמיכה שלהם בתוכנית המוצעת. עם זאת, הדמיון בשיעורים אלה אינו מעיד בהכרח על שוויון בטיפול בילדים, שכן ייתכן שנשים נעדרו פעמים רבות יותר (הסקר לא כלל שאלות כמותיות על ההיעדרות או מידת הפגיעה). לוח נ-1 שבנספח מציג את התשובות של גברים ושל נשים בנפרד.

הממצאים בדבר ההיעדרות מהעבודה ללא לקיחת ימי חופשה וכן בדבר הבאת ילדים למקום העבודה מתיישבים עם הטענה כי למערך הקיים של חופשות התלמידים יש השפעה שלילית על התוצר והפרייון. יתר על כן, שיעור גדול הרבה יותר של ההורים ציינו כי נטלו חופשה בימים אלה. דבר זה עשוי לשקף פגיעה נוספת בהיצע העבודה ובפרייון העבודה, משום שלפחות בחלק מהמקרים עיתוי החופשות של ההורים, המוכתב על ידי חופשות מערכת החינוך, אינו מיטבי מבחינת ביצועי העובד במקום העבודה. עם זאת, מהסקר לא ניתן להגיע להערכות כמותיות לגבי היקף הפגיעה בהיצע העבודה ובפרייון העבודה.¹⁶ נוסף כי כ-10% מהנסקרים ציינו כי עבדו מהבית לפחות בחלק מאותם ימים, אולם אין בידינו לדעת אם הדבר פגע בפרייון. תיתכן פגיעה נוספת בפרייון אם חלק מההורים בוחרים מקום עבודה המקל עליהם להתמודד עם מערך החופשות על חשבון מיצוי ההתאמה בין משרותיהם לבין כישוריהם; אולם עניין זה לא נבחן בסקר הנוכחי.

עדויות ישירות יותר להשפעת ימי החופשה על הביצועים בשוק העבודה עולות מכך ש-52% מהנשאלים השיבו כי ימי החופשה של ילדיהם משפיעים עליהם לרעה בעבודה, ו-45% ציינו השפעה

¹⁶ הערכה כזאת מופיעה אצל מרגוניסקי וסגל (2019).

לרעה על עבודת בן/בת-הזוג.¹⁷ ניתוח אקונומטרי (לוח 3) מלמד כי אין הבדלים מובהקים בין קבוצות שונות בשיעור המדווחים על השפעה לרעה: השיעורים דומים אצל נשים וגברים, חרדים ושאינם חרדים,¹⁸ שכירים ועצמאיים, בעלי השכלה גבוהה ונמוכה ובעלי הכנסה גבוהה ונמוכה, והורים יחידניים.¹⁹ הדמיון הרב בשיעור הנשים והגברים המציינים השפעה לרעה מתיישב עם הממצא דלעיל בדבר דמיון בשיעורי ההיעדרות מהעבודה והבאת הילדים לעבודה (וכן מתיישב עם היחס לתוכנית המוצעת – ראו בהמשך). כצפוי, שיעור המציינים השפעה לרעה נמוך באופן מובהק בקרב נסקרים שבני זוגם לא עבדו ובקרב אלה שהם או בני-זוגם היו עובדי הוראה. התוצאות תקפות גם באמידה אקונומטרית המביאה בחשבון כי לנשאלים הייתה אפשרות לדרג את מידת ההשפעה לרעה (לוח נ-3).

בחינה משולבת של כלל הממצאים הללו מראה שהגורם המכריע בעניין ההשפעה על פרוץ העבודה הוא אם החופשה של הילדים חלה ביום עבודה של ההורים. אם לפחות אחד ההורים אינו עובד באותו יום (משום שהוא אינו מועסק כלל או משום שהוא עובד הוראה) אזי, כצפוי, ההשפעה לרעה קטנה יחסית. לעומת זאת, אם עבור ההורה זהו יום עבודה (והוא נאלץ להיעדר ממנו או להביא את הילדים לעבודה), הרי גובה השכר או טיב המשורה עשויים - כידוע - להשפיע בכיוונים מנוגדים על עלות ההיעדרות מהעבודה, למשל, בשל ההשפעות הנוגדות של הכנסה ותחלופה.

עוד ניתן ללמוד מהלוח כי הפגיעה בעבודה חריפה יותר בקרב הורים לילדים בני 3–6. הדבר עשוי לשקף קושי רב יותר למצוא חלופות להישארות ההורים בבית בעת חופשות (אחים גדולים, הבאת הילד לעבודה), עלות גבוהה יותר של השגחה-בתשלום בגילים אלה ועוד.

ד. עמדות ההורים ביחס לתוכנית סנכרון החופשות והשישונים

התוכנית שהציגו מרגונינסקי וסגל (2019) מציעה להקטין את פער ימי החופשה על ידי ביטול הלימודים בימי שישי במערכת החינוך בד בבד עם הפיכת 29 ימי חופשה הנהוגים כיום לימי לימוד רגילים. לדוגמה, ימי אסרו חג, ל'ג בעומר, חופשת חנוכה, השבוע הראשון של חופשת הפסח ושלושה שבועות מחופשת הקיץ. שני הרכיבים יקזזו זה את זה, כך שסך שעות הלימוד לא ישתנה. כמו כן מציעה התוכנית לקיים בימי שישי מסגרות העשרה – "שישונים" – שאינן חובה עבור ילדי הגנים והכיתות הנמוכות, שעלותן תהיה דומה לעלות הצהרונים כיום. תיאור זה של עיקרי התוכנית הוצג למשתתפי הסקר, והם נשאלו מספר שאלות לגביה.

כמחצית מההורים הביעו תמיכה בתוכנית, מספר הדומה לשיעור ההורים שדיווחו כי ימי החופשה של ילדיהם משפיעים לרעה על עבודתם. רק כ-15% התנגדו לה, ומעטים סבורים כי היא תשפיע

¹⁷ נוסח השאלה: כיצד ימי החופשה בגנים ובבתי הספר משפיעים עליך בעבודה (לדוגמה, מבחינת היעילות והביצועים שלך בעבודה, הסיכויים להצליח ולהתקדם וכדומה)? משפיעים לרעה, לא משפיעים, משפיעים לטובה, לא יודע/לא בטוח. רק 4% ציינו השפעה לטובה, 36% ציינו כי אין השפעה.

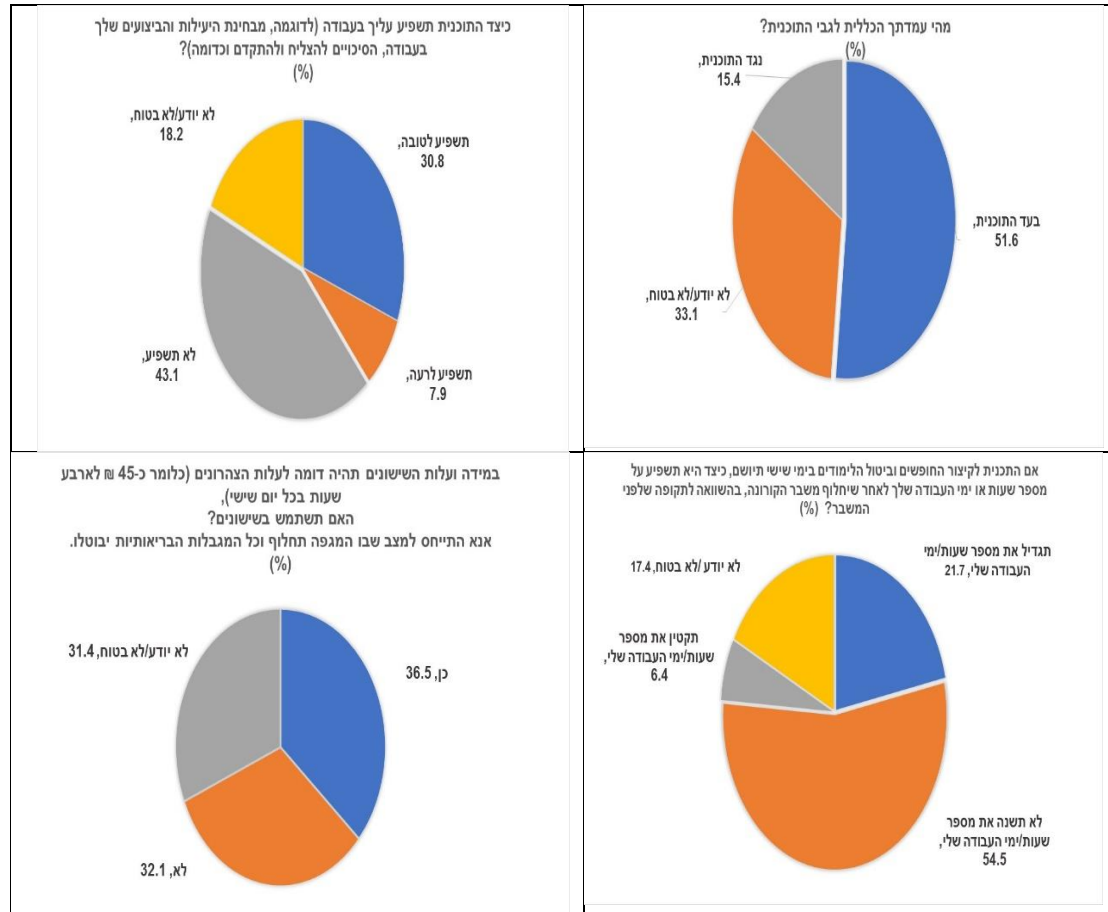
¹⁸ כאמור שיעור התעסוקה בקרב החרדים בסקר הייעודי גבוה משמעותית מאשר בסקר החברתי. דבר זה עשוי להסביר חלקית את מיעוט ההבדלים המתקבלים בסקר הנוכחי בין חרדים למי שאינם חרדים. לעניין השיעור הנמוך של משקי בית במגזר החרדי שבהם שני ההורים עובדים והמשמעותיות לגבי השפעת החופשות עליהם ראו גם מרגונינסקי וסגל (2019).

¹⁹ משתנה ההכנסה נבדק אך אינו מדווח בלוח. המתאם בינו לבין משתנה ההשכלה משבש את האמידה כאשר שניהם נכללים יחדיו. השפעת ההכנסה אינה מובהקת גם כאשר היא נאמדת ברגרסיה ללא השכלה.

עליהם לרעה.²⁰ כ-30% העריכו שהתוכנית תשפיע עליהם לטובה בעבודה, וכ-20% סברו שהיא תגרום להם להגדיל את מספר שעות העבודה או ימי העבודה שלהם. כשליש לא נקטו עמדה מפורשת בעד התוכנית או נגדה, וכ-40% השיבו כי היא לא תשפיע על עבודתם (איור 2).

איור 2: עמדות לגבי תוכנית סינכרון החופשות והשישונים

מספר התצפיות: 1,016

ניתוח אקונומטרי (לוח 3) מראה כי למספר מאפיינים של הפרט (המגדר, חרדיות, הורים יחידניים, שכיר לעומת עצמאי) אין השפעה מובהקת על שיעור התומכים בתוכנית ועל שיעור הסבורים שהיא תשפיע עליהם לטובה בעבודה, כשם שלא הייתה להם השפעה על ההסתברות שהפרט יציין כי החופשות פוגעות בעבודתו. לעומת זאת, השכלה גבוהה מגדילה את התמיכה בתוכנית ואת שיעור הסבורים כי היא תשפיע עליהם לטובה, אף כי זו לא השפיעה על שיעור המציינים כי החופשות משפיעות לרעה.²¹ גם להעדר עבודה של בן הזוג לא נמצאה השפעה על התמיכה בתוכנית, אף כי מצב זה הקטין את שיעור המציינים כי החופשות פוגעות בהם. התמיכה בתוכנית אינה גבוהה יותר בקרב

²⁰ מבין המתנגדים לתוכנית כשני שלישים נימקו זאת בטענה שחשוב כי הילדים ימשיכו ללמוד בימי שישי, שיעור דומה נימקו זאת בטענה שביטול הלימודים בימי שישי יפגע בפנאי שלהם, וכרבע – בהתנגדותם לקיצור החופש הגדול. ניתן היה לציין יותר מסיבה אחת.

²¹ להכנסה גבוהה אין השפעה מובהקת על התמיכה בתוכנית גם כאשר היא נאמדת ברגרסיה ללא השכלה. הכללת שני המשתנים יחדיו ברגרסיה פוגעת במובהקות ההשפעה של השכלה בחלק מהשאלות, אך לא בשאלה על התמיכה הכוללת בתוכנית. אמידה המביאה בחשבון את מדרג התשובות ביחס להשפעת התוכנית (לוח נ-3) מניבה תוצאות דומות לאלו המתקבלות באמידה הבינארית (לוח 3).

הורים לילדים בני 3 עד 6, אף על פי ששיעור גבוה יותר של הורים אלה ציינו כי החופשות פוגעות בעבודתם וכי בכוונתם לשלוח את ילדיהם לשישונים (להלן).

לוח 3: השפעת מאפייני הפרט ובן זוגו על עמדותיו

החופשות משפיעות לרעה בעבודה ¹	בעד התוכנית ²	התוכנית תשפיע לטובה בעבודה ³	ישתמש בשישונים ⁴
אישה	-0.025 (0.087)	-0.096 (0.086)	0.082 (0.092)
חרדי	-0.063 (0.128)	-0.164 (0.126)	0.154 (0.135)
בן הזוג לא עובד	-0.585*** (0.214)	-0.078 (0.199)	-0.300 (0.218)
עובד בימי שישי	0.074 (0.122)	-0.305** (0.120)	-0.133 (0.131)
בן הזוג עובד בימי שישי	0.040 (0.108)	-0.179* (0.107)	0.003 (0.111)
שני בני הזוג עובדים בימי שישי	0.025 (0.195)	0.396** (0.191)	0.008 (0.212)
עובד הוראה	-0.706*** (0.160)	-0.388** (0.155)	-0.850*** (0.194)
בן הזוג עובד הוראה	-0.635*** (0.157)	-0.417*** (0.156)	-0.806*** (0.191)
גיל	-0.007 (0.009)	-0.023*** (0.009)	-0.026*** (0.009)
תואר אקדמי	0.046 (0.087)	0.216** (0.086)	0.236** (0.092)
ילדים בני 3-6	0.292*** (0.111)	-0.102 (0.109)	0.062 (0.124)
יש אחים גדולים (13 ומעלה)	-0.135 (0.108)	0.011 (0.107)	-0.153 (0.119)
מספר התצפיות	1,016	1,016	1,016

סטיות התקן בסוגריים.
 * מצוין מובהקות ברמת 10%, ** מובהקות ברמת 5%, *** ברמת 1%.
 רגרסיות probit. תוצאות דומות התקבלו ברגרסיות logit.
 1. כיצד ימי החופשה בגנים ובבתי הספר משפיעים עליך בעבודה (לדוגמה, מבחינת היעילות והביצועים שלך בעבודה, הסיכויים להצלחה ולהתקדם וכדומה)? משפיעים לטובה, משפיעים לרעה, לא משפיעים, לא יודע / לא בטוח.
 2. מהי עמדתך הכללית לגבי התוכנית? בעד, לא יודע/לא בטוח, נגד.
 3. כיצד התוכנית תשפיע עליך בעבודה (לדוגמה, מבחינת היעילות והביצועים שלך בעבודה, הסיכויים להצלחה ולהתקדם וכדומה)? תשפיע לטובה, תשפיע לרעה, לא תשפיע, לא יודע.
 4. אם עלות השישונים תהיה דומה לעלות הצהרונים (כ-45 ש"ח לארבע שעות בכל יום שישי), האם תשתמש בשישונים? (אנא התייחס למצב שבו המגפה תחלוף, וכל המגבלות הבריאותיות יבוטלו); כן, לא, לא יודע/לא בטוח.

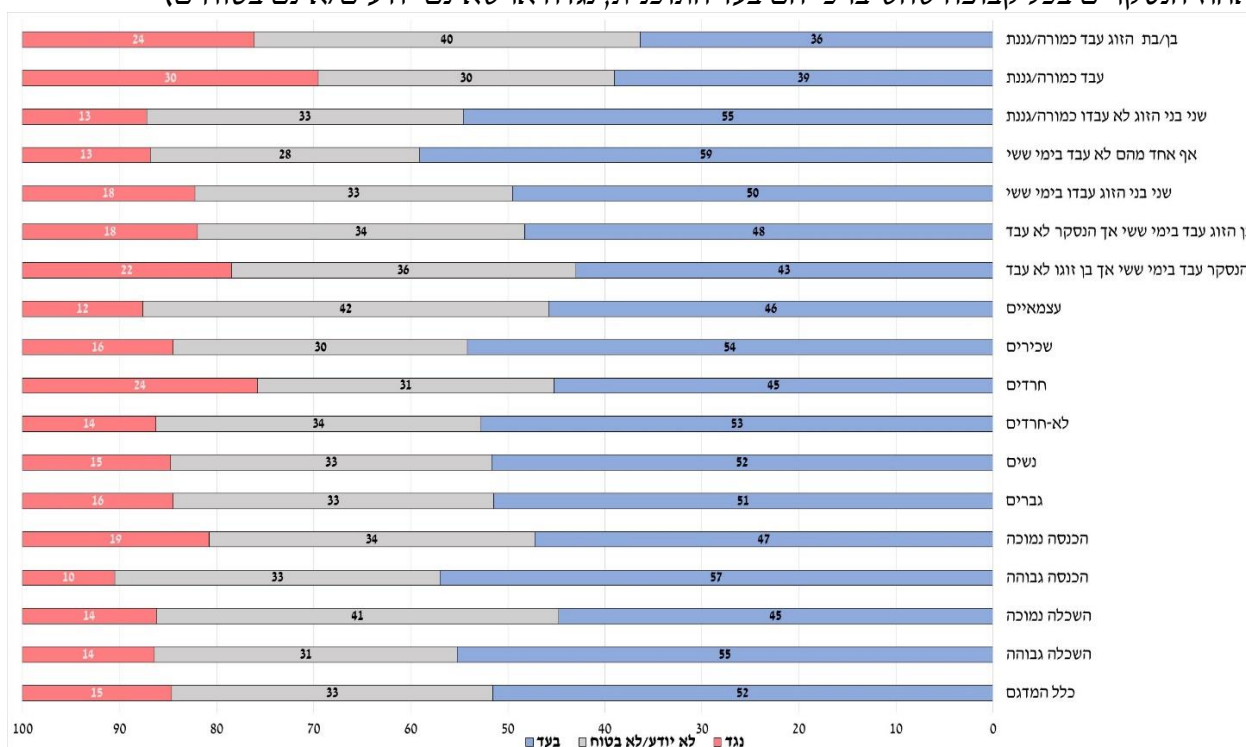
הואיל והתוכנית מציעה לבטל את הלימודים בימי שישי היא עלולה לפגוע בהורים העובדים בימים אלה, בייחוד אם שני ההורים (וכן הורים יחידניים) עובדים בימי שישי. ב-11% ממשקי הבית שהשתתפו בסקר שני ההורים (או ההורה היחידני) עבדו לפחות פעם בחודש בימי שישי.²² כצפוי,

²² מרגונינסקי וסגל (2019) הניחו כי ב-8% ממשקי הבית שני ההורים עובדים בכל ימי השישי (בניכוי עובדי הוראה). לפי הסקר בכרבע ממשקי הבית לפחות אחד מבני הזוג עבד לפחות פעם בחודש בימי שישי.

התמיכה בהצעה נמוכה יותר בקרב הורים שהם או בן זוגם עובדים בימי שישי, אך באופן מפתיע עבודת שני בני הזוג בימי שישי כשלעצמה מגדילה את התמיכה בתוכנית. עם זאת, גם בקרב העובדים בימי שישי שיעור התומכים בתוכנית עולה בהרבה על שיעור המתנגדים לה (איור 3).

שיעורי התמיכה בתוכנית נמוכים באופן מובהק בקרב הורים שהם או בני זוגם עובדי הוראה (מורים וגננות); כך גם לגבי שיעור הסבורים כי התוכנית תשפיע עליהם לטובה. שיעור המתנגדים לתוכנית בקרב עובדי ההוראה גבוה מאשר בכל קבוצה אחרת, והפער בין שיעור התומכים בתוכנית לשיעור המתנגדים לה בקרבם הוא הקטן ביותר (איור 3). עם זאת, גם בקרב עובדי ההוראה שיעור התומכים עולה על שיעור המתנגדים.²³

איור 3: התפלגות העמדות ביחס לתוכנית לפי מאפייני הפרט ובן זוגו
(אחוז הנסקרים בכל קבוצה שהשיבו כי הם בעד התוכנית, נגדה או שאינם יודעים/אינם בטוחים)

מספר התצפיות: 1,016
נוסח השאלה: מהי עמדתך הכללית לגבי התוכנית: בעד, לא יודע/לא בטוח, נגד.

עדות נוספת להתנגדות הרבה יותר לתוכנית בקרב עובדי הוראה (ובמידה פחותה גם בקרב העובדים בימי שישי) עולה מאמידת המשתנים המסבירים את ההתנגדות (לוח 4). ניתן לראות כי רק למשתנים אלה השפעה מובהקת (בכיוון הצפוי) על שיעור ההתנגדות לתוכנית ועל שיעור הסבורים כי היא תשפיע לרעה, בעוד שהתמיכה בה הושפעה גם מגיל ההורה ומהשכלתו.²⁴

לוח 4: השפעת מאפייני הפרט ובן זוגו על ההסתברות להתנגד לתוכנית

²³ 8% הנסקרים עבדו כמורה או גננת, ושיעור דומה דיווחו כי בן זוגם הוא עובד הוראה. מיעוט המקרים (8 תצפיות) שבהם שני בני הזוג הם עובדי הוראה אינו מאפשר ניתוח משמעותי לגביהם.
²⁴ בספציפיקציות מסוימות גם למשתנים "חרדי" ו"עובד בימי שישי" השפעה חיובית מובהקת (ברמה של 5%) על ההסתברות להתנגד לתוכנית, אולם המובהקות רגישה לשינויים במשתנים הנכללים באמידה.

לא ישתמש בשישונים	התוכנית תשפיע לרעה	נגד התוכנית	
-0.012 (0.091)	-0.141 (0.135)	0.051 (0.106)	אישה
-0.530*** (0.145)	0.070 (0.176)	0.275* (0.141)	חרדי
0.009 (0.282)	0.257 (0.347)	0.259 (0.305)	מגדל את ילדיו לבד
0.273 (0.220)	-0.436 (0.388)	-0.004 (0.240)	בן הזוג לא עובד
-0.222 (0.135)	0.892*** (0.163)	0.275* (0.141)	עובד בימי שישי
0.052 (0.114)	0.277 (0.182)	0.150 (0.133)	בן הזוג עובד בימי שישי
0.148 (0.212)	-0.335 (0.263)	-0.307 (0.229)	שני בני הזוג עובדים בימי שישי
0.234 (0.168)	0.624*** (0.189)	0.543*** (0.168)	עובד הוראה
0.149 (0.163)	0.085 (0.231)	0.344** (0.173)	בן הזוג עובד הוראה
0.007 (0.009)	0.016 (0.012)	0.002 (0.010)	גיל
-0.124 (0.091)	-0.097 (0.130)	-0.108 (0.105)	תואר אקדמי
-0.583*** (0.114)	0.265 (0.166)	0.245* (0.134)	ילדים בני 3-6
0.111 (0.127)	-0.371* (0.201)	-0.190 (0.153)	עצמאי
0.283** (0.114)	-0.220 (0.159)	0.182 (0.122)	יש אחים גדולים (13 ומעלה)
0.349*** (0.123)	-0.063 (0.199)	-0.010 (0.149)	איבד עבודתו/הוצא לחל"ית עקב הקורונה
0.142 (0.144)	-0.049 (0.218)	0.077 (0.162)	בן הזוג איבד עבודתו/הוצא לחל"ית עקב הקורונה
-0.689** (0.305)	-0.165 (0.432)	-0.094 (0.337)	שני בני הזוג איבדו עבודתם/הוצאו לחל"ית עקב הקורונה
1,016	1,016	1,016	מספר תצפיות

סטיות התקן בסוגריים.
* מציין מובהקות ברמת 10%, ** מובהקות ברמת 5%, *** ברמת 1%.
logit. probit. תוצאות דומות התקבלו ברגרסיות.
לנוסח השאלות ראו לוח 3.

מתן אפשרות להורים לעבוד מהבית בימים שבהם ילדיהם בחופשה עשוי לכאורה לפתור את בעיית החפיפה בחופשות, וכך לייתר את התוכנית המוצעת ולהקטין את התמיכה בה. הגידול הניכר של היקף העבודה מהבית בתקופת הקורונה יחד עם צמצום הפעילות במערכת החינוך אפשרו לרבים להתנסות בעבודה מהבית בעת שהילדים נמצאים בו. לפיכך נשאלו הנסקרים אשר הביעו תמיכה בתוכנית אם ימשיכו לתמוך בה גם אם המעסיק יאפשר להם לעבוד מהבית בימים שבהם יש חופשות במערכת החינוך. 77% מאלה השיבו כי ימשיכו לתמוך בתוכנית, ורק כ-2% יתנגדו לה במקרה כזה. שני הנימוקים המרכזיים שניתנו להמשך התמיכה בתוכנית היו כי קשה לעבוד מהבית

כשהילדים בחופשה, וכי רצוי שתהיה לילדים מסגרת בימים אלה.²⁵ מכאן שהתרחבות העבודה מהבית אינה נתפסת בשלב זה כפתרון לבעיית אי-סינכרון החופשות. אין בידינו לקבוע כיצד הניסיון שצברו ההורים בתקופת הקורונה בעבודה מהבית לצד ילדיהם השפיע על תשובותיהם, וקשה להעריך כיצד התרחבות העבודה מהבית בחלוף המשבר תשפיע בעתיד על העמדות ביחס לתוכנית.

אחד מרכיבי התכנית המוצעת הוא, כאמור, הקמת מסגרות העשרה בתשלום לילדי הגנים והכיתות הנמוכות ("שישונים"). כשליש מההורים השיבו שהם ישתמשו בהם, וכשליש שלא ישתמשו בהם (איור 2). אם השליש הנותר (אשר השיבו כי אינם יודעים/אינם בטוחים) יתפלג בסופו של דבר בדומה ליתר ההורים, אזי כמחצית מסך ההורים בגיל הרלוונטי ישלחו את ילדיהם לשישונים. סבסוד השישונים עשוי להגדיל עוד את הביקוש להם.²⁶ העובדה ששיעור המתכוונים להשתמש בהם גבוה יותר בקרב בעלי השכלה (והכנסה) גבוהה (לוח 3) עשויה להעיד כי עלות השישונים היא שיקול משמעותי אצל ההורים, או כי לאלה יש הערכה חיובית יותר לגבי איכות המסגרות הצפויה באזור מגוריהם. נוכחות אחים גדולים (בני 13 ומעלה) מקטינה באופן מובהק את ההסתברות לשלוח את הילדים הקטנים לשישונים. דבר זה מתיישב עם תפיסה שהשישונים הם מסגרת השגחה יותר מאשר מסגרת העשרה. גם הממצא כי הביקוש לשישונים גבוה יותר בקרב הורים לילדים בני 3–6 (אך לא בקרב הורים לילדים בני 7–9 בהשוואה לילדים בני 10–11) מתיישב עם תפיסה כזאת. באופן מפתיע, שיעור המתכוונים לשלוח את ילדיהם לשישונים בקרב העובדים בימי שישי (גם במשפחות שבהן שני בני הזוג עבדו בימי שישי) אינו שונה מאשר בקרב שאר ההורים.

ניתוח הגורמים המשפיעים על שיעור המשיבים כי לא ישלחו את ילדיהם לשישונים נותן על פי רוב תמונת ראי של הניתוח לגבי שיעור המתכוונים להשתמש בשישונים (לוח 4 בהשוואה ללוח נ"2). עם זאת, בולט כי נסקר שאיבד את עבודתו או הוצא לחל"ת בעקבות משבר הקורונה נוטה באופן מובהק לא לשלוח את ילדיו לשישונים אף שהודגש בשאלה כי היא מתייחסת לתקופה שלאחר חלוף המשבר.²⁷ ייתכן כי הדבר מלמד על חוסר ודאות לגבי הסיכוי למצוא עבודה לאחר המשבר, ולפיכך לגבי הצורך בשישונים או היכולת לשלם עבורם. כאמור, לא נמצאה השפעה של משתנה זה על כל תוצאה אחרת בסקר.

במדגם הסקר יש, כאמור, ייצוג יתר לבעלי השכלה אקדמית. מאחר ששיעור התמיכה שלהם בתוכנית והביקוש שלהם לשישונים גבוהים מאשר בכלל האוכלוסייה, שיעור התמיכה והביקוש הכוללים שהתקבלו בסקר עלולים להיות מוטים כלפי מעלה. חישוב המתקן את ייצוג היתר מראה כי ההטיה זניחה (עד נקודת אחוז בשיעורי התמיכה/ההתנגדות המוצגים באיור 2). גם ההשפעה על תוצאות האמידה האקונומטרית אינה מהותית.

²⁵ כשני שלישים מהמשיבים ציינו כל אחד מנימוקים אלה. שיעור המציינים כל נימוק אחר היה נמוך בהרבה: 3%–18%.

²⁶ בשאלה בסקר צוין כי עלות השישונים תהיה דומה לעלות הצהרונים – 45 ש"ח לכל יום שישי (ארבע שעות) בניגוד לכך, נסקר שצוין כי גם הוא וגם בן/בת זוגו נפגעו כאמור עקב משבר הקורונה נוטה פחות לשלול שימוש בשישונים. זוהי תוצאה מפתיעה, אולם יש להתייחס אליה בזהירות משום מיעוט התצפיות שעליהן היא מבוססת: רק 4% מהנסקרים דיווחו על פגיעה כזאת בשני בני הזוג.

ה. סיכום

מסקר ייעודי שנערך בקרב הורים לתלמידים בגנים ובכיתות הנמוכות באוכלוסייה היהודית עולה כי מבנה החופשות במערכת החינוך משפיע לרעה על עבודת ההורים. עוד נמצא כי כמחצית מההורים תומכים בהצעה לשפר את הסינכרון בין חופשות אלה לבין ימי העבודה הנהוגים במשק באמצעות ביטול הלימודים בימי שישי וקיום לימודים, בימים שכעת הם ימי חופשה במערכת החינוך; וכשליש מהם מעריך כי יישום ההצעה ישפיע לטובה על תפקודם בעבודה. התמיכה בתוכנית גבוהה יותר בקרב הורים בעלי השכלה גבוהה. כ-15% מההורים מתנגדים לתוכנית, ושיעור קטן עוד יותר מעריך שהיא תשפיע על עבודתם לרעה. ממצאי הסקר מלמדים אפוא על תמיכה רחבה בהצעה, והם עולים בקנה אחד עם ההערכות כי יישומה יגדיל את פיריון העבודה של ההורים ואת התוצר במשק. מהלך כזה כשלעצמו אינו כרוך בהוצאה תקציבית, והוא יוכל להשתלב ברפורמות נוספות להגדלת פיריון העבודה במשק לאורך זמן.

נספח

לוח נ' 1: השפעת החופשות על התנהלות ההורים במקום העבודה, ועמדותיהם ביחס לתוכנית הסינכרון

(אחוזי הנסקרים שנקטו בחלופה או הביעו את העמדה האמורה מסך הנסקרים המשתייכים לאותה קבוצה)

חרדים		יהודים לא חרדים		
נשים	גברים	נשים	גברים	
				לקח חופשה מהעבודה
26	2	37	31	ל"ג בעומר, אסרו חג
11	10	18	25	חנוכה או פסח
14	18	23	27	יולי
				נעדר מהעבודה מבלי שנטל חופשה
3	8	6	4	ל"ג בעומר, אסרו חג
2	2	3	2	חנוכה או פסח
5	3	5	3	יולי
				לקח את הילדים לעבודה
11	9	13	8	ל"ג בעומר, אסרו חג
9	8	11	11	חנוכה או פסח
6	18	12	12	ביולי
44	51	54	51	ימי החופשה משפיעים עלי לרעה בעבודה
41	26	32	28	התוכנית תשפיע עלי לטובה בעבודה
36	26	53	53	בעד התוכנית
66	91	505	354	מספר התצפיות בקבוצה

לוח נ'-2: השפעת מאפייני הפרט ובן/בת זוגו על עמדותיו

ישתמש בשישונים	התוכנית תשפיע לטובה בעבודה	בעד התוכנית	החופשות משפיעות לרעה בעבודה	
-0.027 (0.090)	0.086 (0.093)	-0.095 (0.087)	-0.043 (0.088)	אישה
0.087 (0.129)	0.161 (0.135)	-0.157 (0.126)	-0.074 (0.128)	חרדי
0.017 (0.281)	0.018 (0.299)	0.048 (0.264)	0.204 (0.263)	מגדל את ילדיו לבד
-0.281 (0.216)	-0.301 (0.219)	-0.083 (0.199)	-0.586*** (0.212)	בן הזוג לא עובד
0.143 (0.126)	-0.122 (0.132)	-0.296** (0.121)	0.051 (0.123)	עובד בימי שישי
0.022 (0.111)	0.000 (0.112)	-0.184* (0.107)	0.060 (0.109)	בן הזוג עובד בימי שישי
-0.043 (0.199)	0.007 (0.212)	0.416** (0.193)	-0.011 (0.198)	שני בני הזוג עובדים בימי שישי
-0.251 (0.164)	-0.858*** (0.194)	-0.384** (0.155)	-0.720*** (0.160)	עובד הוראה
-0.188 (0.167)	-0.801*** (0.191)	-0.407*** (0.156)	-0.664*** (0.158)	בן הזוג עובד הוראה
-0.011 (0.009)	-0.025*** (0.009)	-0.022** (0.009)	-0.009 (0.009)	גיל
0.179** (0.089)	0.239** (0.093)	0.211** (0.087)	0.065 (0.087)	תואר אקדמי
0.333*** (0.119)	0.066 (0.123)	-0.108 (0.110)	0.319*** (0.112)	ילדים בני 3-6
-0.139 (0.129)	-0.075 (0.133)	-0.092 (0.121)	0.190 (0.125)	עצמאי
-0.296*** (0.112)	-0.153 (0.120)	0.001 (0.109)	-0.108 (0.110)	יש אחים גדולים (13 ומעלה)
-0.182 (0.125)	0.065 (0.129)	0.024 (0.120)	0.045 (0.121)	איבד עבודתו/הוצא לחל"ית עקב הקורונה
-0.108 (0.140)	0.075 (0.145)	0.007 (0.139)	-0.080 (0.138)	בן הזוג איבד עבודתו/הוצא לחל"ית עקב הקורונה
-0.018 (0.282)	-0.097 (0.303)	-0.235 (0.273)	0.465 (0.288)	שני בני הזוג איבדו עבודתם/הוצאו לחל"ית עקב הקורונה
-0.114 (0.394)	0.383 (0.417)	1.094*** (0.383)	0.251 (0.383)	הקבוע
1,016	1,016	1,016	1,016	מספר התצפיות

סטיות התקן בסוגריים.
 * מציין מובהקות ברמת 10%, ** מובהקות ברמת 5%, *** ברמת 1%.
 גרסיות probit. תוצאות דומות התקבלו ברגרסיות logit.
 לנוסח השאלות ראו לוח 3.

לוח נ' 3- השפעת מאפייני הפרט ובן זוגו על עמדותיו – אמידת תשובות מדורגות

התוכנית תשפיע לטובה בעבודה ²	החופשות משפיעות לרעה בעבודה ¹	
0.104 (0.092)	0.036 (0.088)	אישה
0.089 (0.134)	-0.027 (0.120)	חרדי
-0.115 (0.296)	0.175 (0.271)	מגדל את ילדיו לבד
-0.020 (0.175)	-0.569*** (0.187)	בן זוג לא עובד
-0.427*** (0.137)	-0.061 (0.122)	עובד בימי שישי
-0.062 (0.109)	-0.010 (0.108)	בן הזוג עובד בימי שישי
0.109 (0.218)	-0.023 (0.207)	שני בני הזוג עובדים בימי שישי
-0.878*** (0.186)	-0.706*** (0.145)	עובד הוראה
-0.503*** (0.131)	-0.601*** (0.140)	בן הזוג עובד הוראה
-0.022*** (0.009)	-0.011 (0.009)	גיל
0.189** (0.087)	0.043 (0.087)	תואר אקדמי
0.039 (0.103)	0.334*** (0.108)	ילדים בני 3-6
0.085 (0.117)	0.110 (0.136)	עצמאי
-0.039 (0.100)	-0.084 (0.107)	יש אחים גדולים (13 ומעלה)
0.118 (0.131)	0.048 (0.122)	איבד את עבודתו/הוצא לחל"ת עקב הקורונה
0.086 (0.143)	-0.002 (0.132)	בן הזוג איבד את עבודתו/הוצא לחל"ת עקב הקורונה
0.109 (0.349)	0.291 (0.312)	שני בני הזוג איבדו את עבודתם/הוצאו לחל"ת עקב הקורונה
831	930	מספר התצפיות

סטיות התקן בסוגריים.

* מצייין מובהקות ברמת 10%, ** מובהקות ברמת 5%, *** ברמת 1%.

גרסיות ordered probit. הושמטו תצפיות עם התשובה לא יודע/לא בטוח. נוסח השאלות: לוח 3.

1. דירוג התשובות מהגבוה לנמוך: משפיעים לרעה, לא משפיעים, משפיעים לטובה.

2. דירוג התשובות מהגבוה לנמוך: תשפיע לטובה, לא תשפיע, תשפיע לרעה.